

На основу члана 7. став 2. алинеја 7, члана 9. став 1. алинеја 2. и члана 54. став 18. Закона о друштвима за осигурање ("Службени гласник Републике Српске" број 17/05, 1/06, 64/06, 74/10, 47/17 и 58/19), чланова 35. и 37. Закона о заступању у осигурању и посредовању у осигурању и реосигурању („Службени гласник Републике Српске“, број: 47/17), и члана 18. став 1. тачка 2. Статута Агенције за осигурање Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број: 02/15 и 76/16), Управни одбор Агенције за осигурање Републике Српске, на сједници од 09. септембра 2019. године донио је:

П Р А В И Л Н И К О НАДЗОРУ НАД УЧЕСНИЦИМА НА ТРЖИШТУ ОСИГУРАЊА

I – ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником се прописује поступак надзора Агенције за осигурање Републике Српске (у даљем тексту: Агенција) над учесницима на тржишту осигурања, врсте надзора, правила надзора, посебна правила надзора примјене тарифа осигурања, надзор над неовлашћеним обављањем дјелатности осигурања, заступања и посредовања у осигурању, те права и обавезе друштава за осигурање и других учесника на тржишту осигурања у поступку надзора.

Члан 2.

У смислу овог правилника учесницима на тржишту осигурања, односно субјектима надзора (у даљем тексту: субјекти надзора), сматрају се:

- 1) друштва за осигурање;
- 2) друштва за реосигурање и друштва за узајамно осигурање;
- 3) филијале друштава за осигурање из Федерације БиХ која послују у Републици Српској;
- 4) друштва за заступање у осигурању и предузетници за заступање у осигурању;
- 5) брокерска друштва у осигурању;
- 6) филијале друштава за заступање у осигурању и брокерских друштава у осигурању из Федерације БиХ која послују у Републици Српској;
- 7) филијале друштава чије је сједиште ван Босне и Херцеговине;
- 8) физичка лица заступници и брокери у осигурању уписани у регистре код Агенције;
- 9) Заштитни фонд Републике Српске;
- 10) овлашћени актуари.

Члан 3.

(1) Под надзором у смислу овог правилника подразумијева се надзор над обављањем послова учесника на тржишту осигурања, а нарочито у погледу:

- 1) примјене закона и подзаконских аката из области осигурања и других прописа, са примјеном правила струке осигурања, принципа осигурања и актуарских принципа;
- 2) тржишно понашање учесника на тржишту осигурања,
- 3) вођења пословних књига, сачињавање и достављање финансијских, статистичких и других извјештаја.

(2) Под посебним правилима надзора примјене тарифа осигурања подразумијева се поступак надзора процеса закључивања уговора о осигурању у свим врстама осигурања, који има за циљ спречавање одобравања и исплате тарифних и вантарифних (непосредних и посредних) недозвољених давања уговарачима осигурања, односно осигураницима.

Члан 4.

За несметано обављање дужности овлашћених лица Агенције приликом спровођења надзора

над пословањем друштва за осигурање, одговорни су директор субјекта надзора, лица одговорна за заступање организационог дијела субјекта надзора из ФБиХ и физичка лица субјекти надзора, лично.

II - ВРСТЕ И ПРАВИЛА ВРШЕЊА НАДЗОРА

1. Врсте надзора

Члан 5.

(1) Врсте надзора су:

- 1) непосредни надзор и,
- 2) посредни надзор.

(2) Непосредни надзор се може вршити редовно, у складу са Планом надзора, који годишње доноси Агенција и ванредно, у ситуацијама када на основу сазнања или по пријави о несолидном, неправилном или незаконитом пословању или поступању субјекта надзора, Агенција оцијени да постоји потреба за хитно дјеловање Агенције у циљу заштите интереса осигураника и трећих оштећених лица.

(3) Непосредни надзор се врши у просторијама друштва за осигурање, узимањем изјава и изјашњења одговорних лица и запослених у друштву за осигурање, као и увидом у финансијске и друге извјештаје, пословну документацију, те остале податке и евиденције.

(4) Посредни надзор се може вршити континуирано и у ванредним ситуацијама.

(5) Посредни надзор се врши континуираним увидом и анализом финансијских и других извјештаја, пословне документације, те осталих података и евиденција које је субјекат надзора дужан да води или да доставља Агенцији, на начин и у роковима прописаним одредбама закона и подзаконских аката Агенције.

(6) Посредни надзор се врши ванредно, на основу посредних сазнања или по пријави о несолидном, неправилном или незаконитом пословању или поступању субјекта надзора, када Агенција оцијени да постоји потреба за хитно дјеловање Агенције у циљу заштите интереса осигураника и трећих оштећених лица, а надзор је могуће оперативно извршити без непосредног одласка на лице мјеста.

2. Правила надзора

Члан 6.

(1) Надзор се покреће одлуком директора Агенције, осим надзора из чланова 12. и 13. овог правилника, који представља редовну и континуирану активност Агенције.

(2) Предмет надзора одређује директор Агенције.

(3) Уколико се у току надзора укаже потреба за промјеном предмета надзора, овлашћених лица која ће обавити надзор или датума и мјеста почетка надзора, директор Агенције доноси одлуку о измјени одлуке о покретању надзора.

(4) Уколико се у току надзора укаже неодложна потреба за промјеном предмета надзора, а да из разлога хитности нема времена за доношење одлуке директора Агенције из става 3. овог члана, овлашћена лица имају право да измијене предмет надзора, о чему сачињавају службену забиљешку коју уручују субјекту надзора.

(5) Одлука о покретању надзора минимално садржи:

- 1) врсту надзора, те одређење да ли је надзор редовни-планиран или ванредни надзор,
- 2) предмет надзора, који мора бити конкретно одређен,
- 3) временски период на који се надзор односи,
- 4) имена и презимена овлашћених лица Агенције која ће обавити надзор,
- 5) датум и мјесто почетка надзора,

- 6) овлашћење, да у случају из члана 6. став 4. овог правилника, овлашћена лица Агенције могу проширити предмет надзора,
- 7) вријеме, мјесто и начин достављања или предочавања документације потребне за вршење надзора и
- 8) образложење разлога доношења одлуке о покретању надзора.

Члан 7.

- (1) Одлука о покретању надзора се уручује субјекту надзора најмање осам дана прије почетка прегледа пословања.
- (2) Уз одлуку о покретању надзора субјекту надзора се доставља и преглед документације коју у остављеном року треба припремити или доставити Агенцији.
- (3) Изузетно од одредбе става 1. овог члана, овлашћено лице Агенције може одлуку о покретању поступка надзора да уручи тек приликом почетка прегледа пословања на лицу мјеста, ако није могуће на други начин постићи сврху надзора.
- (4) Одлука о покретању поступка надзора мора обухватати и правну поуку о правним посљедицама које могу наступити ако субјекат надзора не би поступио у складу са одлуком о покретању надзора, односно ако овлашћеном лицу не би било омогућено обављање прегледа пословања на начин одређен прописима и одлуком.

Члан 8.

У спровођењу надзора субјект надзора је дужан да овлашћеним лицима Агенције:

- 1) омогући приступ у пословне просторије сједишта субјекта надзора, као и све друге пословне просторије које субјект надзора користи за обављање дјелатности,
- 2) обезбиједи одговарајуће просторије за боравак овлашћених лица Агенције и стави на располагање раднике који могу пружати информације и достављати документацију у току надзора,
- 3) омогући увид и достави тражену документацију и исправе, у материјалном или електронском облику, или да овлашћеним лицима Агенције издаје копије тих докумената,
- 4) омогући приступ и увид у електронска и друга средства комуникације инсталирана код субјекта надзора,
- 5) обезбиједи одговорна лица која ће за потребе надзора дати изјаве и изјашњења у вези са предметом надзора и
- 6) обезбиједи све друге услове потребне за вршење надзора.

Члан 9.

(1) Записник о надзору минимално садржи:

- 1) податке о субјекту надзора;
- 2) основ за покретање поступка надзора;
- 3) предмет надзора;
- 4) временски период на који се надзор односи;
- 5) имена и презимена овлашћених лица Агенције која су извршила надзор;
- 6) период у којем је обављен надзор;
- 7) налаз;
- 8) мишљење;
- 9) упутство о правном средству из члана 11. овог правилника.

(2) Налаз представља детаљан опис чињеница утврђених у поступку надзора, изворе на основу којих су чињенице утврђене и друге релевантне податке.

(3) Мишљење представља правну квалификацију уочених незаконитости и/или неправилности у односу на конкретан пропис и утврђено чињенично стање.

Члан 10.

- (1) Овлашћена лица Агенције која су извршила надзор, дужна су да сачине и потпишу записник у два примјерка, као и приједлог мјера.
- (2) Записник о надзору се доставља директору Агенције на увид, а приједлог мјера доставља се директору Агенције на одобравање.
- (3) Један примјерак записника доставља се субјекту надзора у року од три дана од дана сачињавања записника.
- (4) Када су субјекти надзора друштва за осигурање и Заштитни фонд Републике Српске са садржајем записника се обавезно упознају чланови управног одбора, о чему се потврда доставља Агенцији у року од осам дана од дана пријема записника.
- (5) Приједлог мјера садржи једну или највише двије кумулативно или алтернативно предложене мјере за једну правну квалификацију у записнику, при чему се предлагање више мјера од једне детаљно образлаже од стране овлашћених лица Агенције која су вршила надзор у конкретном случају.

Члан 11.

- (1) Субјекат надзора има право приговора на записник о извршеном надзору, о чему се поучава на крају записника о извршеном надзору.
- (2) Приговор се може доставити Агенцији у року од осам дана од дана пријема записника о извршеном надзору, уз који се достављају докази за наводе из приговора.
- (3) Рок за достављање приговора из става 2. овог члана, у изузетним случајевима, када се у записнику утврде чињенице и околности које указују да у кратком року могу бити угрожени интереси уговарача, осигураника и трећих оштећених лица, може бити скраћен на два дана од дана пријема записника.
- (4) Агенција уложени приговор обрађује у образложењу рјешења о изрицању мјера надзора.
- (5) Уколико је приговор или његове дијелове прихватила као исправне, јер из приговора и достављених доказа недвосмислено произилази да чињенично стање и правна квалификација из записника о извршеном надзору нису исправни, Агенција неће изрицати мјере надзора, већ околност прихватања приговора констатује у образложењу рјешења о изрицању мјера надзора.
- (6) Уколико Агенција одбија приговор или његове дијелове у образложењу рјешења о изрицању мјера надзора детаљно образлаже разлоге одбијања, при чему Агенција остаје при констатованом чињеничном стању и правној квалификацији из записника о извршеном надзору, усљед чега се и изриче мјера надзора.
- (7) Уколико субјекат надзора не поднесе приговор у прописаном року, сматра се да је сагласан са налазом и мишљењем из достављеног записника о извршеном надзору.

3. Континуирано вршење посредног надзора

Члан 12.

У случају сумње на незаконитости, неправилности или на угроженост стабилности будућег пословања, на основу документације из члана 5. став 5. овог правилника обавезно се сачињава анализа, односно информација, која садржи налаз, мишљење, приједлог мјера, датум израде анализе, име и презиме и потпис радника који је анализу сачинио.

Члан 13.

- (1) Информација из члана 12. овог правилника разматра се на сједници Стручног колегијума Агенције.

(2) У зависности од оцјене налаза и мишљења, Стручни колегијум може предложити директору Агенције да:

- 1) усвоји информацију без предузимања надзорних мјера, са образложењем таквог закључка;
- 2) изрекне једну или више предложених надзорних мјера;
- 3) покрене непосредни или посредни ванредни надзор;
- 4) донесе закључак којим се налаже допуна налаза, у циљу потпуног утврђивања чињеничног стања;
- 5) утврди другачију правну квалификацију уочених незаконитости и/или неправилности на основу које може изрећи једну или више надзорних мјера, независно од предложених мјера;
- 6) констатује да у анализираном случају не постоје незаконитости и/или неправилности.

(3) Приједлози Стручног колегијума из става 2. овог члана могу бити дати појединачно или кумулативно.

4. Посебна правила непосредног надзора примјене тарифа осигурања

Члан 14.

(1) Непосредни надзор примјене тарифа осигурања се покреће одлуком директора Агенције која се уручује субјекту надзора на лицу мјеста, на продајном мјесту, затеченом запосленом лицу субјекта надзора.

(2) Одлука директора Агенције о покретању надзора садржи назив субјекта надзора, општину или град гдје ће се извршити надзор, датум вршења надзора, овлашћена лица која ће извршити надзор и напомену да се надзор врши по посебним правилима надзора примјене тарифа осигурања.

(3) Непосредни надзор примјене тарифа осигурања је хитан поступак и све радње у поступку се врше без одлагања.

(4) Одобравањем тарифних и вантарифних (непосредних и посредних) недозвољених попушта уговарачима осигурања, односно осигураницима сматраће се и покушај таквог дјеловања, а који непосредним опажањем утврди овлашћено лице Агенције на лицу мјеста.

(5) Овлашћено лице Агенције констатује у записнику закључење уговора о осигурању или покушај закључења тог уговора супротно тарифи осигурања о чему је дужно прибавити и писану изјаву лица које је у име субјекта надзора покушало или закључило уговор о осигурању супротно тарифи осигурања.

(6) Лице које је у име субјекта надзора покушало или закључило уговор о осигурању супротно тарифи осигурања дужно је дати изјаву о тим околностима у складу са чланом 54. став 4. алинеја 4. Закона о друштвима за осигурање.

(7) Одбијање давања изјаве из става 6. овог члана сматраће се онемогућавањем овлашћеног лица Агенције у вршењу овлашћења у надзору.

(8) Овлашћена лица Агенције записник о извршеном надзору сачињавају и уручују субјекту надзора на лицу мјеста исти дан када је и започет надзор.

(9) Записник се уручује затеченом запосленом лицу субјекта надзора, при чему се наводи датум и тачно вријеме уручења записника.

(10) Субјект надзора има рок од 48 сати да уложи приговор на записник уз који доставља доказе за наводе из приговора.

(11) Агенција након извршеног надзора примјене тарифа осигурања, уколико приговором нису оспорени налази записника и утврђене чињенице, изриче мјере надзора забране закључења уговора о осигурању у врсти осигурања у којој је утврђено непоштовање тарифе, а при томе може да изрекне забрану закључења уговора о осигурању на период од 30 до 180

дана, те одреди да ли се мјера забране односи на општину или град гдје је непоштовање утврђено или за цијело тржиште осигурања Републике Српске.

(12)Обавјештење о изреченој мјери забране закључивања уговора о осигурању у одређеној врсти осигурања се објављује на службеној интернет страници Агенције, ради информисања уговарача осигурања и осигураника, док се исто доставља и Министарству унутрашњих послова Републике Српске у случају забране закључивања уговора о осигурању у врсти осигурања од аутоодговорности.

(13)Изрицање мјера надзора из става 11. овог члана не искључује подношење захтјева за покретање прекршајних поступака суду или издавање прекршајних налога, због почињања прекршаја закључењем уговора о осигурању супротно важећој тарифи осигурања.

(14)На поступак непосредног надзора примјене тарифа осигурања сходно се примјењују остале одредбе овог правилника, осим у дијелу поступка надзора за који су прописана посебна правила овим чланом правилника.

5. Надзор над неовлашћеним обављањем послова и дјелатности осигурања, заступања у осигурању, односно посредовања у осигурању

Члан 15.

(1)Поред субјеката надзора из члана 2. овог правилника Агенција је овлашћена да предузима мјере и радње у случајевима када дође до сазнања о неовлашћеном обављању послова и дјелатности осигурања, заступања у осигурању, односно посредовања у осигурању.

(2)У случају да Агенција дође до доказа да се неко правно лице неовлашћено бави дјелатношћу осигурања, изриче прекршајну казну из члана 77. став 1. Закона о друштвима за осигурање, те обавјештава друге надлежне органе ради предузимања мјера из њихове надлежности према том субјекту.

(3)У случају да Агенција дође до сазнања да било која лица обављају послове или дјелатност заступања у осигурању, односно посредовања у осигурању без овлашћења, односно дозволе Агенције, налаже истима да престану да обављају послове или дјелатности заступања у осигурању, односно посредовања у осигурању, подноси пријаву надлежном органу за неовлашћено бављење заступањем у осигурању, односно посредовањем у осигурању и на својој интернет страници и у средствима јавног информисања објављује упозорење о неовлашћеном обављању послова или дјелатности заступања у осигурању, односно посредовања у осигурању.

6. Завршетак поступка надзора и извјештај о извршењу мјера

Члан 16.

(1)У остваривању одредаба овог правилника Агенција, након спроведеног надзора и утврђивања чињеничног стања, издаје налоге, забране и друге мјере и доставља их лицима на која се односе.

(2)Рјешење о мјерама Агенције из става 1. овог члана садржи:

- 1) позив на записник о надзору или информацију у поступку континуираног надзора у којој су утврђене чињенице због којих се мјере изричу;
- 2) појединачне налоге члановима органа и одговорним лицима у друштву за осигурање или код другог учесника;
- 3) рокове трајања ограничења, рок извршавања налога, наредби, захтјева и других аката;
- 4) облике, садржај и рокове достављања извјештаја о извршењу мјера.

(3)Уколико се у поступку надзора не утврде незаконитости и неправилности за које се

може изрећи мјера надзора, тај поступак надзора се завршава сачињавањем службене забиљешке о тој околности од стране овлашћених лица Агенција која су проводила надзор, а која се доставља директору Агенције и субјекту надзора.

Члан 17.

Приликом изрицања мјера Агенција изриче оне мјере које су најсврхисходније и најпогодније за остваривање регулаторних циљева, водећи рачуна о тежини и учесталости почињених незаконитости и/или неправилности од стране друштва за осигурање или другог субјекта надзора.

Члан 18.

(1) Субјекат надзора је дужан да у року утврђеном у акту Агенције, отклони утврђене незаконитости и/или неправилности и Агенцији достави извјештај о спровођењу наложених мјера.

(2) Уз извјештај из става 1. овог члана прилажу се исправе и други докази о отклањању утврђених незаконитости и/или неправилности.

(3) Агенција може, на основу извјештаја из става 1. овог члана, да изврши надзор извршења мјера, у обиму који је неопходан за утврђивање да ли су незаконитости и/или неправилности отклоњене.

(4) Ако је извјештај о спровођењу мјера за отклањање незаконитости и/или неправилности непотпун, Агенција може да наложи друштву за осигурање или другом учеснику на тржишту осигурања, допуну извјештаја и да одреди нови рок за достављање.

(5) У случају да се на основу извјештаја из ставова 1. и 4. овог члана утврди да незаконитости и/или неправилности нису отклоњене, Агенција предузима друге мјере, у складу са законом.

Члан 19.

Директор Агенције може прописати упутства у вези поступања са записницима, формирањем предмета и вођењем евиденција о извршеном надзору, предузетим мјерама и њиховом извршењу, као и методологије провођења појединих или свих сегмената и облика надзора.

III - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 20.

Поступци надзора покренути до дана ступања на снагу овог правилника завршиће се у складу са одредбама Правилника о надзору над учесницима на тржишту осигурања ("Службени гласник Републике Српске", број: 05/08).

Члан 21.

(1) Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о надзору над учесницима на тржишту осигурања ("Службени гласник Републике Српске", број: 05/08).

(2) Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број: УО - 10/19
09. септембра 2019. године
Бања Лука

Предсједник
Управног одбора,
Горан Рачић